Мільярдні потоки на зброї: Марину Безрукову хочуть звільнити та знищити АОЗ

Читать на русском | Додати як бажане джерело в Google

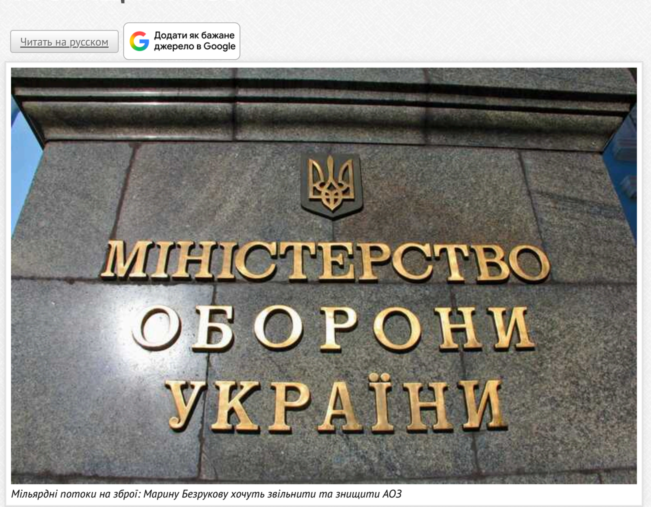

Мільярдні потоки на зброї: Марину Безрукову хочуть звільнити та знищити АОЗ

Міністерство оборони збирається ліквідувати Агенцію оборонних закупівель та передати її функції Державному оператору тилу. Цю ідею зараз намагаються продати суспільству як вимогу НАТО, хоча насправді це не так, і мова про те, що керівниця АОЗ Марина Безрукова виявилась некерованою для зацікавлених осіб. Що насправді стоїть за реформою агенцій, розбирався Цензор.НЕТ.

Реформування агенцій в одну анонсував в інтерв'ю LB.ua міністр оборони Рустем Умєров.

"Наша стратегія — провести стратсесію і об'єднати за стандартами НАТО всі агентства в одне. Якесь Ukrainian Defence Forces Agency, де будуть закупівлі, логістика, контракти вимірювання, ефективність відповідно до НАТО. Ми хочемо, згідно зі стратегією НАТО, зробити окремі агентства й об'єднати їх, відповідно, має з'явитися вертикаль із артилерії, ракет, безпілотників тощо", - заявив міністр.

Насправді заяви про якусь вимогу НАТО, яку зараз намагаються продати деякі представники МО, – неправда.

В рекомендаціях щодо реформування оборонних закупівель, наданих Україні в рамках Стратегічного огляду дійсно згадується створення єдиної агенції. Але така рекомендація дається на час після завершення воєнного стану. Водночас там же не рекомендується проводити такі зміни під час війни, щоб не порушувати механізми роботи. І тут варто нагадати, що лише повноцінний запуск роботи Агенції оборонних закупівель зайняв у Міноборони 2 роки, більший час з яких АОЗ була лише одним зі спецімпортерів зброї. Повноцінно Агенція запрацювала лише з осені минулого року.

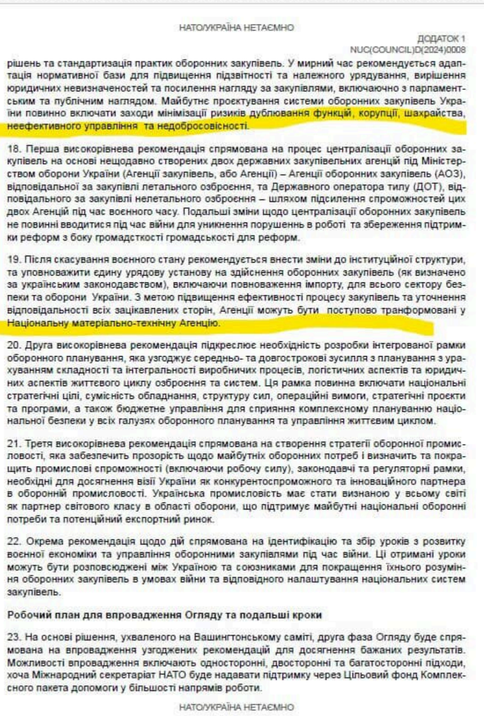

НАТО/УКРАЇНА НЕТАЄМНО

ДОДАТОК 1
NUC(COUNCIL)D(2024)0008

рішень та стандартизація практик оборонних закупівель. У мирний час рекомендується адаптація нормативної бази для підвищення підзвітності та належного урядування, вирішення юридичних невизначеностей та посилення нагляду за закупівлями, включаючи з парламентським та публічним наглядом. Майбутнє проектування системи оборонних закупівель України повинно включати заходи мінімізації ризиків дублювання функцій, корупції, шахрайства, неефективного управління та недобросовісності.

18. Перша високорівнева рекомендація спрямована на процес централізації оборонних закупівель на основі нещодавно створених двох державних закупівельних агенцій під Міністерством оборони України (Агенції закупівель, або Агенції) – Агенції оборонних закупівель (АОЗ), відповідальної за закупівлі летального озброєння, та Державного оператора тилу (ДОТ), відповідального за закупівлі нелетального озброєння – шляхом підсилення спроможностей цих двох Агенцій під час воєнного часу. Подальші зміни щодо централізації оборонних закупівель не повинні вводитися під час війни для уникнення порушень в роботі та збереження підтримки реформ з боку громадкості громадськості для реформ.

19. Після скасування воєнного стану рекомендується внести зміни до інституційної структури, та уповноважити єдину урядову установу на здійснення оборонних закупівель (як визначено за українським законодавством), включаючи повноваження імпорту, для всього сектору безпеки та оборони України. З метою підвищення ефективності процесу закупівель та уточнення відповідальності всіх зацікавлених сторін, Агенції можуть бути поступово транформовані у Національну матеріально-технічну Агенцію.

20. Друга високорівнева рекомендація підкреслює необхідність розробки інтегрованої рамки оборонного планування, яка узгоджує середньо- та довгострокові зусилля з планування з урахуванням складності та інтегральності виробничих процесів, логістичних аспектів та юридичних аспектів життєвого циклу озброєння та систем. Ця рамка повинна включати національні стратегічні цілі, сумісність обладнання, структуру сил, операційні вимоги, стратегічні проекти та програми, а також бюджетне управління для сприяння комплексному плануванню національної безпеки у всіх галузях оборонного планування та управління життєвим циклом.

21. Третя високорівнева рекомендація спрямована на створення стратегії оборонної промисловості, яка забезпечить прозорість щодо майбутніх оборонних потреб і визначить та покращить промислові спроможності (включаючи робочу силу), законодавчі та регуляторні рамки, необхідні для досягнення візії України як конкурентоспроможного та інноваційного партнера в оборонній промисловості. Українська промисловість має стати визнаною у всьому світі як партнер світового класу в області оборони, що підтримує майбутні національні оборонні потреби та потенційний експортний ринок.

22. Окрема рекомендація щодо дій спрямована на ідентифікацію та збір уроків з розвитку воєнної економіки та управління оборонними закупівлями під час війни. Ці отримані уроки можуть бути розповсюджені між Україною та союзниками для покращення їхнього розуміння оборонних закупівель в умовах війни та відповідного налаштування національних систем закупівель.

Робочий план для впровадження Огляду та подальші кроки

23. На основі рішення, ухваленого на Вашингтонському саміті, друга фаза Огляду буде спрямована на впровадження узгоджених рекомендацій для досягнення бажаних результатів. Можливості впровадження включають односторонні, двосторонні та багатосторонні підходи, хоча Міжнародний секретаріат НАТО буде надавати підтримку через Цільовий фонд Комплексного пакета допомоги у більшості напрямів роботи.

НАТО/УКРАЇНА НЕТАЄМНО
1-3

Крім того, буквально цього тижня авторка спілкувалась із представником НАТО в Україні Патріком Тернером, і він не озвучував жодної категоричної позиції щодо агенції.

Ба більше, ще місяць тому ніякі стандарти НАТО не зупиняли керівництво міністерства від задуму створити третю агенцію, яка б займалась закупівлею БПЛА.

І це не можна списати на необґрунтовані чутки (хоча саме в цьому місяць тому автора намагався переконати заступник міністра Дмитро Кліменков). Бо для цієї Агенції навіть було вибрано потенційного керівника.

А сам міністр в тому ж інтерв'ю LB.ua визнав, що створення третьої агенції – це була його ідея.

"Це була моя ідея. Поясню чому. Однак, забігаючи наперед – це не означає, що ми вже ухвалили рішення. У нас якась культура безкультурності: тільки почали обговорювати, як уже всі бігають і починають передавати далі", - обурився Умєров.

Власне кажучи, ось цей скачок від трьох Агенцій до однієї якраз і дає привід думати, що причина цих дій навколо АОЗ геть не в рекомендаціях НАТО, а в тому, що хтось хоче отримати під свій контроль нові гроші.

Але для цього давайте пригадаємо, як власне були створені обидві Агенції. Бо створили їх ще за керівництва Олексія Резнікова.

Ще в травні 2022 західні партнери натякнули недвозначно міністру оборони Резнікову, що неприпустимою є ситуація, коли українські спецімпортери зброї бігають зграями по заводах і в рази накручують ціни на снаряди. Після цього міністр звільнив керівників двох компаній-спецекспортерів – Укрспецекспорту та Спецтехноекспорту – та анонсував запуск двох агенцій за зразком НАТО.

Агенція з закупівлі зброї була створена першою, і більше року працювала як один зі спецекспортерів, а контрактування лишалось в руках Департаменту військово-технічної політики. Унаслідок чого ЗМІ видали не одне розслідування про зловживання при закупівлі зброї. Крім скандалів з контрактами "Львівського арсеналу" та польської "Alfa" члени громадської антикорупційної ради дізнались про суттєву різницю в цінах, яка допускалась при закупівлі одних і тих же боєприпасів в один період, але у різних компаній.

Наприклад, у березні 2022 "Спецтехноекспорт" підписав контракт на 120 мм мінометні постріли за ціною 310 Євро за одиницю. 18 квітня "Українська бронетехніка" уклала з МОУ свої контракти з цінами 265 Євро та 290 Євро залежно від заводу-виробника. Пізніше у квітні "Укрспецекспорт" підписав з румунським постачальником контракт з ціною 303 Євро за мінометний постріл 120 мм. Але той же "Укрспецекспорт", паралельно, вже у іншого, більш екзотичного постачальника, починає у квітні 2022 закуповувати 120 мм постріли за 515 Євро за одиницю. І далі вже в червні Міноборони підписало імпортні контракти за значно вищими цінами – з американською компанією "Global Ordnance" Марка Моралеса по 500 доларів, а польською "Alfa" по 450 Євро.

Як це відбувалось? У Міністерстві оборони існували постійні витоки інформації, коли хтось з постачальників подавав свою заявку, її зливали конкуренту, той швидко вів переговори з заводом в Болгарії, Румунії чи деінде, та перекontрактовував партію на себе. В результаті така нездорова конкуренція призводила до постійного зростання цін.

Так само цьому сприяло те, що часто європейські країни викуповували ті ж партії зброї під міжнародну технічну допомогу за значно вищою ціною ніж Україна.

Десь із 2023 року в міністерстві почав діяти спеціальний центр з представників МО та Генштабу, який розглядав пропозиції різних компаній. Але це не вирішило проблеми. Бо на одному й тому ж засіданні могли вирішити купити частину боєприпасів за нижчою ціною в одній компанії, а частину – в іншій, на пару доларів дорожче.

Повноцінний запуск роботи АОЗ мав би зняти цю проблему нездорової конкуренції. Крім того, почати з січня 2024 контрактувати вироби українського виробника.

Узимку нове керівництво Міноборони замінило керівника АОЗ, бо підозрювало Володимира Пікузо в роботі на попередню команду.

Новою керівницею Агенції з закупівлі зброї стала Марина Безрукова, яка до цього була закупівельником в "Укренерго" і отримала міжнародні відзнаки за боротьбу з корупцією в енергетичних закупівлях. Крім Безрукової були інші кандидати, але вони з цієї "чаші" вирішили не пити. Занадто високі були ризики.

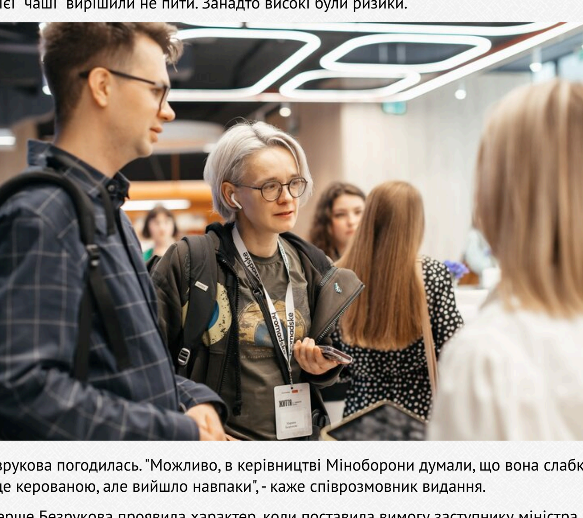

Безрукова погодилась. "Можливо, в керівництві Міноборони думали, що вона слабка і буде керованою, але вийшло навпаки", - каже співрозмовник видання.

Вперше Безрукова проявила характер, коли поставила вимогу заступнику міністра Дмитру Кліменкову, щоб його радниця Богдана Ярова перестала ходити до неї зі своїми порадами. Та влаштувала скандал на весь Facebook, щоб громадськість відсторонили від процесів, але насправді ГАР МО це керівництво міністерства ні до чого і не допускало (крім Ярової).

Надалі навіть представники різних спецімпортерів зійшлись в думці, що керівництво МО і саме не може впливати на Безрукову. Останнім часом керівниця АОЗ вже напряму стала вимагати від Кліменкова оформлювати всі свої доручення до неї у письмовому вигляді.

Водночас Безруковій суттєво вдалось змінити баланс в контрактуванні.

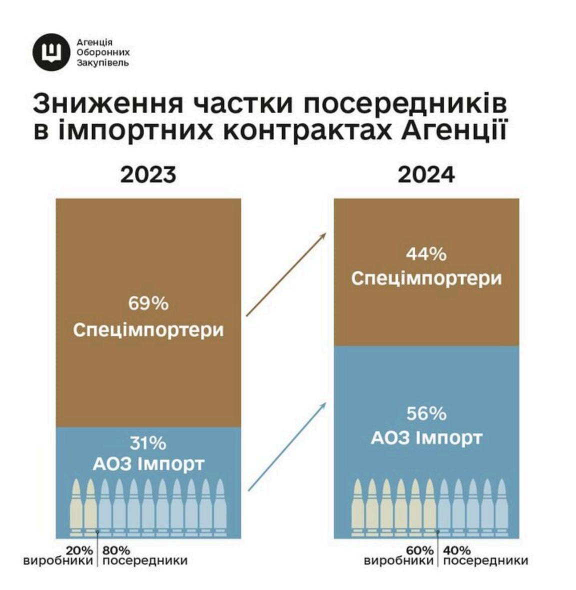

Наприклад, контрактування українського продукту було піднято з 0% до 59%. Водночас частка спецімпортерів в контрактуванні впала з 69% до 18,1%. Уже цих цифр достатньо, щоб у цій країні було безліч зацікавлених, щоб Безрукову з'їсти.

Але є й інші нюанси. На відміну від Арсена Жумаділова, який формував команду ДОТ зі своїх однодумців, більшість з яких привів з "Медичних закупівель", Безрукова прийшла в "болото з крокодилів", де майже кожен співробітник був так чи інакше пов'язаний з якоюсь групою впливу (спецімпортером).

Це призвело до того, що найкращі пропозиції від виробників губились в інтересах посередників.

Улітку Безрукова підсилила свою команду першим директором НАБУ та колишнім заступником голови НАЗК Артемом Ситником.

В АОЗ запровадили систему, коли на подану заявку мають дати відповідь упродовж 3 днів. Витоки це не зупинило на 100%, але значно звужує поле для маневру, запевняють в Агенції.

Крім того, Агенція спалила деяких спецімпортерів на підроблені документи, розірвала з ними мільярдні контракти і подала на них заяву в правоохоронні органи.

Як наслідок, гроші, якими спецімпортер хотів перекрити попередні борги, він не отримає, бо контракти розірвані. За таке любити не будуть.

У чому самі спецімпортери звинувачують Агенцію. Ось консолідований список претензій, зібраний з різних джерел:

- АОЗ контрактує напряму дорожче ніж через посередників - таке відчуття що вони хочуть контракти "будь якою ціною". Плюс з пізнішим строком поставки;

- мають протермінованих контрактів більше ніж на 160 млрд;

- жодної гривні компенсованих штрафів від зовнішніх постачальників на відміну від внутрішніх постачальників;

- за три місяці не авансовано (не розпочато виконання) жодного контракту;

- за три місяці останні не виконано умови оплати по жодному контракту зі сторони АОЗ.

Автор звернулась до АОЗ по узагальнений коментар щодо цих претензій.

Почнемо з 160 млрд, в АОЗ заявили, що це неправда.

Щодо звинувачення, що АОЗ бере напряму дорожче, в Агенції заявили:

"Ми використовуємо всі можливості для здійснення закупівель безпосередньо у власників товару за найменшого залучення посередників. З метою "бронювання" майбутніх виробничих потужностей на перспективу ми вимушені зважати, що виробники будуть враховувати зростаючий попит та ріст цін на сировину при формуванні своєї пропозиції на майбутні поставки", - повідомили в Агенції.

"Окрім власне, року виробництва, на ціну також впливає країна походження. Ціна відомого європейського виробника, який забезпечує високу якість своєї продукції, буде звичайно вище", - зазначили в Агенції.

Звинувачення, що жодної гривні компенсованих штрафів від зовнішніх постачальників на відміну від внутрішніх постачальників, запевняють в Агенції, теж не відповідає дійсності.

"На сьогодні іноземні контрагенти сплатили Агенції 57 249 євро та 10 384 доларів. Водночас судові процеси є тривалими, і на сьогодні в судах різних інстанцій перебувають справи на загальну суму 5,5 млн євро та 566 тис. доларів. Розмір виконаних рішень та претензій щодо спецімпортерів становить понад 3,9 млрд грн. Але варто зауважити, що саме з боку спецімпортерів ми зіштовхуємося з найбільшими затримками з виконанням державних контрактів. На сьогодні в судах розглядаються справи щодо стягнення штрафних санкцій на понад 2,2 млрд грн", - йдеться у відповіді Агенції.

Щодо внутрішніх виробників, то обсяг виконаних рішень та претензій становить 16 млн грн.

Закид по авансах Агенція теж відкидає. Як і звинувачення в непроплаті по контрактах. Наприклад, один з спецімпортерів за три останні три місяці отримав авансу на понад 2 мільярди гривень.

"Нещодавно Верховна Рада прийняла рішення про виділення додаткових 76 мільярдів гривень на закупівлю озброєння, і ми плануємо отримати фінансові зобов'язання якраз на ті державні контракти, де може бути забезпечене оперативне постачання критичної номенклатури на фронт", - зазначили в Агенції.

У автора є підозра, що якраз бажання "правильно" розподілити 76 мільярдів і спонукало до "реформи" АОЗ.

Річ у тому, що рік тому автор вже мала можливість спостерігати чехарду 30 мільярдами, яка існувала між ДВТП та Агенцією, яку на той момент очолював Володимир Пікузо. ДВТП ці гроші контрактувало під свої потреби, натомість Пікузо контрактувався фактично в борг наступного року.

Як результат, нещодавно було проведено аудит роботи Агенції. І крім відряджень (Міноборони не сподобалось, що Безрукова і Ситник кудись їздять), а також претензій щодо закупівлі службових Hyuindai Tucson для поїздок на приймоки та відрядження для співробітників Агенції, нинішньому керівництву закидають, що 25% контрактів зі взятими бюджетними зобов'язаннями припадають на "Спецтехноекспорт". Ось тільки левова частка з них (75%) були укладені в період попереднього керівника Агенції Пікузо, а не Безрукової.

Але є імовірність, що саме на Безрукову вже в суботу будуть вішати всіх собак.

Навіть, якщо прийняти претензії спецспортерів як абсолютну правду, то незрозуміло, чому не змінити керівника Агенції, а треба її знищувати.

Чому знищувати? Бо вже 2 тижні дипустанови європейських країн в курсі, що закупівлі зброї хочуть передати ДОТ. Джерела в ДОТ також підтвердили, що такий варіант розглядають, зокрема – поглинання "адекватної частини персоналу АОЗ".

Тобто саме ДОТ розглядають як базу для нової агенції, а не АОЗ. Хоча АОЗ більше. Більше того, створення наприклад так званої "секретки" займає пів року. І вона як вимпел не передається.

Ринок зброї ще специфічніший, аніж тилового забезпечення.

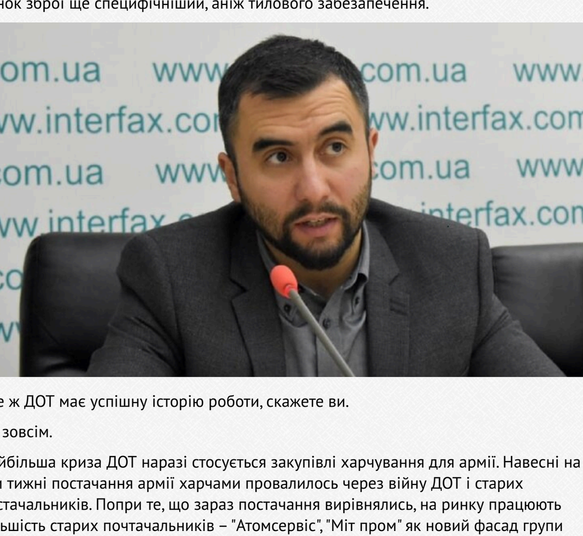

Але ж ДОТ має успішну історію роботи, скажете ви.

Не зовсім.

Найбільша криза ДОТ наразі стосується закупівлі харчування для армії. Навесні на три тижні постачання армії харчами провалилось через війну ДОТ і старих постачальників. Попри те, що зараз постачання вирівнялись, на ринку працюють більшість старих почтачальників – "Атомсервіс", "Міт пром" як новий фасад групи Глиняної, "Контракт продерезерв", "Юг прод торг", "Бузький консервний завод" пов'язаний з родиною Гринкевичів.

При цьому провал значної частини нових постачальників був пов'язаний з тим, що з ними не контрактувались субпідрядники, яких шантажували старі постачальники, що їм не повернуть гроші.

Але це не все. Навіть ті компанії, які були нетривалий час постачальниками, досі не можуть отримати свої гроші від ДОТ. Ті, хто постачали хліб, скаржаться, що опинились в мінусах.

"Ми не можемо працювати без спілкування з начпродами, бо нам треба мати прогноз поставок, а ДОТ це забороняє. Плюс в частину продуктів закладається маржа, щоб перекритись по інших. Але щоб створити її багато хто іде на зниження якості. Наприклад, зараз ніде нема курки по 120 як в каталозі. Те, що ми зможемо купити, – це оболонка, накачана водою", - каже один з потенційних постачальників.

На наступний рік ДОТ анонсував пілотний проєкт на частину областей, де товари будуть купуватись у визначених ДОТ виробників після сигнальних торгів. Плюс команда Арсена Жумаділова запускає систему ДОТ-chain для електронного документообігу.

"Те, що цим не вміють користуватись старі, які ніколи не працювали в білу, то таке. Але ми теж поки не можемо оцінити, чи ми витягнемо закупівлю нового програмного забезпечення, і як це включати в ту ж розцінку каталогу", - зауважує інший потенційний постачальник.

Це тільки те, що стосується харчування. І вже цього досить, щоб ДОТ лишився лише в своїй ніші.

Наразі в міністерстві є дві концепції розвитку ситуації – зробити вигляд, що Агенцію об'єднають колись, але процес почали. Інша – воювати з Безруковою. Що вибрало міністерство - стане зрозуміло вже завтра.

У п'ятницю МО зібрало представників G7 і намагалось зробити вигляд, що це все якесь непорозуміння, і обіцяли "залучити команди Міністерства юстиції України, Міністерства закордонних справ та наших міжнародних партнерів з НАТО до активної співпраці у впровадженні рекомендацій Огляду та їх практичної реалізації".

Водночас МО планує повноцінно використати аудит проти Безрукової.

Автор: Тетяна Ніколаєнко

Джерело: Цензор. НЕТ

Теги: Міністерство юстиції України | НАБУ | НАЗК | Нацагентство по предотвращению коррупции (НАПК) | НАПК | Ситник Артем | Жумадилов Арсен | Ярова Богдана | Пікузо Владимир | Польща | Польша | Alfa | Моралес Марк | Львівський арсенал | Спецтехноекспорт | Укрспецекспорт | Резников Алексей | Кліменков Дмитро | Тернер Патрик | ДП Агенція оборонних закупівель | ГП Агентство оборонных закупок | Агентство оборонных закупок | Державний оператор тилу (ДОТ) | ГП Государственный оператор тыла | Государственный оператор тыла (DOT) | Умеров Рустем | Умєров Рустэм | Оружие | Зброя | НАТО | Міноборони | Минобороны | Безрукова Марина

Микола Сидоренко
РЕДАКТОР РОЗДІЛУ «НОВИНИ СВІТУ»

28 вересня 2024 г., 20:29 | Переглядів: 4006 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

17.08.2026 — 5 мільйонів доларів за дрони фірмі з фейковим Ozempic: як "Стрим техно" Конотопського уклала угоду з... #БПЛА #дрони #Схеми

08.08.2026 — Друг Василя Малюка, якого НАБУ підозрює у вимаганні 1 мільйона доларів, виявився учасником сходи ро... #СБУ #Рудьковський #Малюк Василь

ЦЕНЗУРА — ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По даті | По переглядах | По коментарям

- 19:02 Український F-16 пролетів над Польщею у напрямку Данії – Defence24
- 18:59 Німеччина спрямує 10 мільйонів євро на збереження букових лісів Карпат
- 18:53 Суд призначив 15 років ув'язнення з конфіскацією майна зрадника, який підпалював об'єкти на замовлення РФ
- 18:48 Туреччина звернулася до Інтерполу щодо арешту Нетаньягу: в Ізраїлі різко відреагували
- 18:42 Кількість загиблих через атаку РФ на Кривий Ріг зросла до шести, постраждалих – до 91
- Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
- 18:37 Помер колишній басист легендарного гурту Queen Баррі Мітчелл – йому було 76 років
- 18:31 У Фінляндії заявили про ймовірне порушення повітряного простору російським літаком
- 18:26 Угода Столара та Микитася: ЗМІ оприлюднили деталі спільних проєктів і розподілу коштів
- 18:20 **У Кривому Розі зросла кількість постраждалих до 91: 21 людина у важкому стані**
- 18:17 Зеленський заявив про цинічний удар РФ по ТЦ у Кривому Розі: п'ятеро загиблих, 52 постраждалих
- 18:12 НБУ проводить позапланові перевірки "Сенс Банку" через внесення 150 мільйонів гривень застави за Галущенка
- 18:07 У Чернігові пролунав вибух
- 18:02 **ТРЦ «Сонячна галерея» у Кривому Розі охопила масштабна пожежа після атаки РФ**
- 17:57 Корецький запропонував відкласти призначення нового голови «Нафтогазу» до завершення опалювального сезону
- 17:54 Міноборони Німеччини підтвердило дезертирство українських військових під час навчань
- 17:50 Пашинян вирішив відкликати посла Вірменії з Росії на тлі напружень у відносинах
- 17:44 З'явилися кадри руйнувань усередині ТЦ у Кривому Розі після удару РФ
- 17:38 **Понад 50 поранених у Кривому Розі після атаки РФ: є загиблі**
- 17:33 Північна Корея направила до Росії новий військовий контингент із 8500 військових – ГУР
- 17:27 Російські удари поставили українську металургію на межу зупинки: галузь втрачає мільярди доларів
- 17:21 Нові кадри наслідків атаки на Кривий Ріг
- 17:15 ГУР заявило про секретний російський комплекс біолабораторій на острові у Тверській області

Теги новин

COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Корупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину окупанти оккупанты Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал

Реклама на сайті • Наші партнери

Політика конфіденційності

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

Facebook | Twitter | YouTube | RSS-підписка | Email-розсилка | Мобільна версія

0.042504